

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРИКЛАДНОЇ ЕКОНОМІКИ ТА
МЕНЕДЖМЕНТУ ІМ. Г.Е. ВЕЙНШТЕЙНА

МАТЕРІАЛИ

VI МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

11 – 13 жовтня 2018 р.

ЕКОНОМІЧНІ ТА СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ

РОЗВИТКУ УКРАЇНИ НА

ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ

м.Одеса

УДК: 338.43:316.502(477)

Економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку ХХІ століття. Матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції 11-13 жовтня 2018 р. Одеса: Одеська національна академія харчових технологій, 2018. – 327 с.

У матеріалах конференції знайшли відображення економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку ХХІ століття. Були запропоновані шляхи вирішення найактуальніших та нагальних проблем багатьох сфер сучасного бізнесу та новітні управлінські технології в сучасних турбулентних умовах існування підприємств. В доповідях особлива увага приділялась прикладному характеру досліджень та їх впливу на поліпшення економічної ситуації в країні.

Науковий редактор Каламан О.Б. – директор ННПЕіМ ім.Г.Е.Вейнштейна ОНАХТ

Редакційна колегія:

Агеева І.М. - к.е.н., доц., Басюркіна Н.Й. - д.е.н., доц., Купріна Н.М. - к.е.н., доц., Лагодієнко В.В. – д.е.н., проф., Немченко В.В. - д.е.н., проф., Павлов О.І. - д.е.н., проф., Рогатіна Л.П. - к.с.н., доц., Савенко І.І. - д.е.н., проф.

Рекомендовано до видання Вченою Радою Одеської національної академії харчових технологій протоколом № 2 від 02.10.2018 р.

Матеріали додаються за оригіналами рукопису

Редакційна колегія не несе відповідальності за зміст та сутність наданих матеріалів

ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНИХ СТАНДАРТІВ ДЕРЖАВИ
Копайгородська Т.Г., викладач-методист економічних дисциплін,
Кухарук А.А., викладач економічних дисциплін першої категорії
Одеський технічний коледж

Для України як незалежної демократичної держави з ринковою економікою важливе значення має існування розвинутої системи соціальних стандартів, гарантій та нормативів. Державні соціальні стандарти — це встановлені законами, іншими нормативно-правовими актами соціальні норми і нормативи або їх комплекс, на базі яких визначаються рівні основних державних соціальних гарантій. Соціально-економічні гарантії – це методи задоволення державою різноманітних потреб громадян на рівні соціально визначених норм. У світі їх рівень та обсяг є мірилом цивілізованості країни.

Відповідно до ст. 6 Закону України «Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії» базовим державним соціальним стандартом є прожитковий мінімум, встановлений законом, на основі якого визначаються державні соціальні гарантії та стандарти у сферах доходів населення, житлово-комунального, побутового, соціально-культурного обслуговування, охорони здоров'я та освіти. Прожитковий мінімум щороку затверджується Верховною Радою України в законі про Державний бюджет України на відповідний рік та публікується в офіційних виданнях загальнодержавної сфери розповсюдження. Вперше його було визначено на 2000 р.

В свою чергу, основою розрахунку прожиткового мінімуму для основних соціальних і демографічних груп населення є мінімальний споживчий кошик.

Термін «споживчий кошик» запроваджено Законом України «Про мінімальний споживчий бюджет» [3], який закладає основи соціального захисту і соціальних гарантій для населення України при переході до ринкової економіки. Статтею 1 цього Закону визначено, що мінімальний споживчий бюджет – це набір продовольчих і непродовольчих товарів та послуг у натуральному і вартісному вираженні, що забезпечує задоволення основних фізіологічних і соціально-культурних потреб людини. Керуючись Законом України «Про мінімальний споживчий бюджет» [3], до споживчих кошиків слід включати науково обґрунтовані, збалансовані за потребою стандартні набори товарів і послуг, базовані на мінімальних нормах і нормативах споживання, що розробляються науковими установами та організаціями відповідного профілю. На сьогодні, офіційно повний список складових кошика розраховується згідно Постанови КМУ від 11 жовтня 2016 № 780 (раніше - Постанови Кабінету міністрів України № 656 від 14 квітня 2000) «Про затвердження наборів продуктів харчування, наборів непродовольчих товарів та наборів послуг для основних соціальних і демографічних груп населення». Кошик містить 296 товарів та послуг. У виконання цієї Постанови Мінсоцполітики видало Наказ №178/147/31 від 03.02.2017 Про затвердження Методики визначення прожиткового мінімуму (раніше діяв Наказ № 109/95/157 від 17.05.2000 «Про затвердження Методики визначення прожиткового мінімуму на одну особу та для осіб, які відносяться до основних соціальних і демографічних груп населення»). Саме ця методика і використовується для визначення прожиткового мінімуму на рік .

Рис.1 - Сучасний механізм взаємодії споживчого кошика,

прожиткового мінімуму, соціальних стандартів в українській економіці

Прожитковий мінімум України на 2018 рік складається з:

- споживчого кошика (фрукти, овочі, м'ясні і рибні продукти, різні види олії, хлібні продукти, цукор і кондитерські вироби, яйця, чай, кава, спеції, молочні і кисломолочні продукти тощо)
- мінімального набору непродовольчих товарів (одяг, взуття, предмети побуту, засоби гігієни)
- послуг, необхідних для збереження здоров'я і забезпечення життєдіяльності людини, а також різних платежів (комунальні та побутові послуги, транспортні витрати і культурні заходи)

Сума прожиткового мінімуму в Україні визначається виходячи з вартості споживчого кошика, розрахованої відповідно до потреб людей певної вікової та соціальної групи. Конкретні суми встановлюються державним бюджетом на строк від 1 до 6 місяців, тому прожитковий мінімум в Україні змінюється декілька разів на рік. Статтею 7 Закону України «Про Державний бюджет України на 2018 рік» передбачено прожитковий мінімум на одну особу (таблиця 1).

Таблиця 1 - Розмір прожиткового мінімуму на 2018 рік

Соціальні та демографічні групи населення	Розмір прожиткового мінімуму на 2018 рік		
	з 01.01.2018 по 30.06.2018	з 01.07.2018 по 30.11.2018	з 01.12.2018 по 31.12.2018
Діти до 6 років	1492	1559	1626
Діти у віці від 6 до 18 років	1860	1944	2027
Працевдатні особи	1762	1841	1921
Непрацевдатні особи	1373	1435	1497
Загальний показник	1700	1777	1853

Зазначений прожитковий мінімум застосовується для:

- загальної оцінки рівня життя в Україні, що є основою для реалізації соціальної політики та розроблення окремих державних соціальних програм;
- встановлення розмірів мінімальної заробітної плати і мінімальної пенсії за віком, визначення розмірів соціальної допомоги, допомоги сім'ям з дітьми, допомоги по безробіттю, а також стипендій та інших соціальних виплат виходячи з вимог Конституції України та законів України;
- визначення права на призначення соціальної допомоги;
- визначення державних соціальних гарантій і стандартів обслуговування та забезпечення в галузях охорони здоров'я, освіти, соціального обслуговування та інших;
- встановлення величини неоподаткованого мінімуму доходів громадян;
- формування державного бюджету України та місцевих бюджетів.

До прожиткового мінімуму в Україні прив'язано багато важливих показників. Зокрема, зростання прожиткового мінімуму, навіть саме незначне, впливає на розмір:

- соцдопомоги малозабезпеченим сім'ям – розраховується як різниця між рівнем забезпечення прожиткового мінімуму (гарантованим мінімумом) і

середньомісячним сукупним доходом сім'ї. У 2018 році гарантований мінімум для призначення допомоги малозабезпеченим сім'ям становить :

- для працездатних осіб - 21% від прожиткового мінімуму;
- для дітей - 85% від прожиткового мінімуму;
- для осіб, які втратили працездатність, та інвалідів - 100% прожиткового мінімуму.

Розмір державної соціальної допомоги малозабезпеченим сім'ям у 2018 році не може бути більше ніж 75 відсотків від рівня забезпечення прожиткового мінімуму для сім'ї.

- мінімального розміру допомоги по вагітності та пологах. У грудні 2018 року незастрахованим особам становитиме 2017,1 грн проти 1850,1 у грудні 2017 року;

- допомоги на дітей, над якими встановлено опіку чи піклування - дорівнює двом прожитковим мінімумам на дитину відповідного віку. До кінця 2018 року підвищиться до 3252 грн. та 4054 грн. в залежності від віку дитини , з 2984 грн. та 3720 грн. у грудні 2017 року;

- допомоги самотнім матерям - виплачується різниця між 100% прожиткового мінімуму на дитину відповідного віку та середньомісячним сукупним доходом сім'ї в розрахунку на одного члена сім'ї. Підвищилась до 1626 грн (діти до 6 років); 2027 грн (діти від 6 до 18 років); 1921 грн (діти від 18 до 23 років) у грудні 2018 року з 1492 грн (діти до 6 років); 1860 грн (діти від 6 до 18 років); 1762 грн (діти від 18 до 23 років, які навчаються) у грудні 2017 року;

- виплати, які здійснюються відповідно до Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття» , у 2018 році ця сума складає 1440 грн

- розмір податкової соціальної пільги. Як і у 2017 р., складає 50% розміру прожиткового мінімуму для працездатної особи (у розрахунку на місяць), встановленого законом на 1 січня звітного податкового року — для будь-якого платника податку (п. 169.1.1 ПКУ). Ця ставка є базовою й застосовується до зарплати, що не перевищує 2470 грн. У 2018 р. її розмір складає 881 грн.

- а також на різні збори, мита та інше.

Крім того, прожитковий мінімум використовується при розрахунку індексації заробітної плати, пенсійних виплат (в т.ч. по втраті годувальника) і соціальних допомог з інвалідності. Це окремі приклади взаємозв'язків зазначених показників. Проведений аналіз вітчизняної нормативно-правової бази, щодо цього питання, дозволив констатувати таке, що поняття «споживчий кошик» використовується для розрахунку прожиткового мінімуму та відповідно соціальних стандартів. Але розміри та умови визначення українського споживчого кошика не відповідають реальним потребам людини.

Сьогодні споживчий кошик є необхідністю осучаснення прожиткового мінімуму. Формування споживчого кошику в Україні і надалі буде актуальною проблемою, яку варто досліджувати взявши за приклад зарубіжний досвід його формування, становлення та розвитку.

Література

1. Закон України від 05 жовтня 2000 № 2017-III «Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії»

2. Постанова КМУ від 11 жовтня 2016 № 780 «Про затвердження наборів продуктів харчування, наборів непродовольчих товарів та наборів послуг для основних соціальних і демографічних груп населення».
3. Закон України від 28.10.1994 №1284-ХІІ «Про мінімальний споживчий бюджет»
4. Закон України від 22.08.2018 № 2246-VIII «Про Державний бюджет України на 2018 рік»
5. Державний класифікатор соціальних стандартів і нормативів – Режим доступу <https://www.msp.gov.ua/content/socialni-standarti.html?PrintVersion>
6. Писаревська А.К. Основні аспекти формування споживчого кошика в Україні / А.К. Писаревська // Вісник державної фінансової академії: Економічні науки. – 2010. – № 1. – С. 33–39.

ОБГРУНТУВАННЯ БІЗНЕС-ІДЕЇ СТВОРЕННЯ ВЛАСНОЇ СПРАВИ З ПОСЛУГ ГОСТИННОСТІ

Мардар М.Р., д.т.н., професор кафедри маркетингу, підприємництва і торгівлі,
Устенко А.Є., студент
Одеська національна академія харчових технологій

Початок власної справи ставить перед майбутнім підприємцем цілу низку питань: як правильно вибрати сферу підприємницької діяльності? Яким чином найдоцільніше вести пошук найраціональніших форм її організації? Як сформулювати вміння орієнтуватися у просторі можливостей, що відкриваються з початком бізнесу? І, звичайно, поява підприємницької ідеї та її подальше втілення вимагає враховувати певні обмеження, оцінювати ринкову кон'юнктуру, вивіряти можливості створюваного підприємства. Передумовою втілення ідеї зі створення власного бізнесу є моделювання майбутньої ситуації. Насамперед зазначимо, що "модель" сприймається нами як копія, форма, схема, що відбиває основні властивості та якісні ознаки реального об'єкта у спрощеному вигляді. З цього можна зробити висновок, що моделювання майбутньої підприємницької діяльності – це чітке уявлення про послідовні кроки роботи зі створення і подальшого розвитку бізнесу. Наведемо бізнес-ідею у вигляді карти (рис. 1).

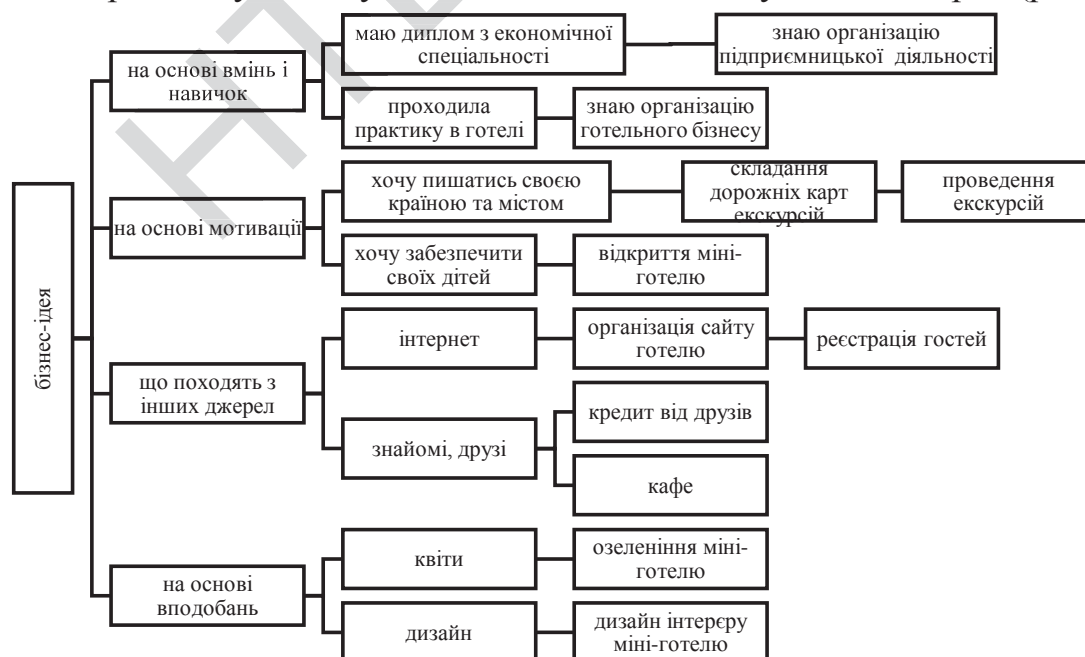

Рис. 1 – Карта бізнес-ідеї

66. ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНИХ СТАНДАРТІВ ДЕРЖАВИ 167
Копайгородська Т.Г., викладач-методист економічних дисциплін,
Кухарук А.А., викладач економічних дисциплін першої категорії
Одеський технічний коледж
67. ОБГРУНТУВАННЯ БІЗНЕС-ІДЕЇ СТВОРЕННЯ ВЛАСНОЇ СПРАВИ З ПОСЛУГ ГОСТИННОСТІ 170
Мардар М.Р., д.т.н., професор кафедри, Устенко А.Є., студент, ОНАХТ
68. КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ТЕХНОЛОГІЧНИХ ІННОВАЦІЙ НА РИНКУ РІДКІСНИХ ГАЗІВ 173
Вігуржиська С.Ю., к.е.н., доцент, Колесник В.І. к.е.н., доцент, ОНАХТ
69. СУЧАСНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ТОРГОВЕЛЬНИХ МЕРЕЖ 175
Бровкіна Ю.О., к.е.н., доцент, Козопас Є.С., магістрант, ОНАХТ, м. Одеса
70. ОСОБЛИВОСТІ ПОДАТКОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ БІЗНЕС-СТРУКТУР В ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАДАХ 176
Лайко О.І., д.е.н., старший науковий співробітник, заступник директора з наукової роботи Інституту проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАН України
71. МАРКЕТИНГОВЕ ОБГРУНТУВАННЯ МАЛОГО ГОТЕЛЬНОГО БІЗНЕСУ ТА ОПІНКА ЙОГО РИЗИКІВ 179
Устенко І.А., к.т.н., доцент, Черевата Т.М., к.с/г.н., доцент, Рунтова Т.П., магістрант, ОНАХТ, м. Одеса
72. ЕКОНОМІЧНІ ТА СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ АГРАРНОГО СЕКТОРА УКРАЇНИ 183
Васильєва О.О., кандидат фізико-математичних наук, доцент
Запорізький національний технічний університет
73. ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ХЛІБОПЕКАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ 186
Басюркіна Н.Й., д.е.н., доцент, завідувач кафедри, ОНАХТ, м. Одеса
74. ПЕРСПЕКТИВНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ВИНОРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ЕКОНОМІЧНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ 189
Лаголієнко В.В., л.е.н., професор, завідувач кафедри, Голодонюк О.М., ст. викладач, Мільчева В.В., аспірант, ОНАХТ, м. Одеса
75. ПРОБЛЕМЫ И ПУТИ ОПТИМИЗАЦИИ ЛОГИСТИЧЕСКИХ ЗАТРАТ НА ЭТАПАХ ХРАНЕНИЯ И ТРАНСПОРТИРОВКЕ ЗЕРНОВЫХ ГРУЗОВ В УКРАИНЕ 192
Ткачев В.А., заместитель директора ООО ТД Дельта Вилмар по логистике
76. СИСТЕМА ПРОДОВОЛЬСТВЕННОЙ БЕЗОПАСНОСТИ ГОСУДАРСТВА: ОПЕРАЦИОНАЛЬНАЯ ЗАМКНУТОСТЬ И ВОЗМОЖНОСТИ ПРОЕКТИРОВАНИЯ ЦЕПОЧЕК ДОБАВЛЕННОЙ СТОИМОСТИ 194
Звирков О.Е., аспирант, ОНУ им. И.И. Мечникова
77. НЕКОТОРЫЕ МИРОВОЗЗРЕНЧЕСКО-МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ ИННОВАЦИОННОГО ПОДХОДА В УПРАВЛЕНИИ: МЕРА И МАТЕМАТИЧЕСКИЕ КОНСТАНТЫ 196
Егорова-Гудкова Т.И., к.э.н., доцент,
Одесский национальный университет им. И.И. Мечникова
78. ДЕЯКІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ХЛІБОПЕКАРСЬКОГО ВИРОБНИЦТВА 199
Бровкіна Ю.О., к.е.н., доцент, Крупська К.О., Король В.О., магістранти
ОНАХТ, м. Одеса
79. МЕТОДИЧНІ ПРИЙОМИ ВНУТРІШНЬОГОСПОДАРСЬКОГО КОНТРОЛЮ 201
Іванченкова Л.В., к.е.н., доцент ОНАХТ, м. Одеса
80. ТЕНДЕНЦІ РОЗВИТКУ РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ 204
Бровкіна Ю.О., к.е.н., доцент, Каргіна К.Д., Карпов П.М., магістранти
ОНАХТ, м. Одеса